

interview met Liliane Trienpont (° juli 1933), dd. 15 april 2010, 15 h.

Het is een opvallend patroon in de 20ste eeuw in België. Nogal wat beleidsmensen hadden een basisopleiding 'maatschappelijk assistent'. Zelfs een reeks ministers zijn met dat diploma hun carrière gestart. Veelal engageerden ze zich in de 'bewegingen' (vooral de katholieke arbeidersbeweging) en ontwikkelden van daaruit een politieke carrière. Dat geldt bijvoorbeeld voor figuren als Paul Willem Segers (eerste lichter Sociale Hogeschool Heverlee)¹, Placide de Paepe, voor Miet Smet, Rika Steyaert en Inge Vervotte langs katholieke kant. Louis Major, Jos Van Roy, Leo Magits o.a. waren dat aan socialistische kant.

Anderen werden adviseurs en technici van politici. Dat was ook het geval voor Liliane Trienpont die haar kennis en kunde inzette in het kabinet van Rika Steyaert.

Voordien, tijdens en nadien was haar carrière gestoeld op het sociaal werk. Daar ligt haar hart en haar nauwkeurig ontwikkelde deskundigheid.

En volgens eigen zeggen had ze die gerichtheid op anderen, dat oog voor zwakkeren of minder fortuinlijken, van geen vreemden.

WILLEKENS TE AALST

De grootvader van Trienpont had in Aalst een kolenhandel. En hij had oog voor het gewone volk. Zij het dat hij naast de gevoeligheid voor hun lot ook nog aandacht had voor andere van hun talenten.

Zo ging hij na de zondagse hoogmis vaker naar het café en ruilde er zijn chapeau buche in voor een klak. Met die klak op, trok hij naar waar de jonge meisjes dansten op hun klompen. Eentje hoefde niet op klompen te dansen, die had schoentjes. Dat kon omdat ze bijzonder ijverig was op het werk, nauwelijks strafpunten of boetes kreeg en daarom van haar moeder schoentjes mocht kopen. Dat en het feit dat er ook nog een mooi kopje op stond, liet de voorvader bezwijken... Voor zijn familie bleek dat minder evident! Hij week dan maar met zijn vrouw uit naar St. Niklaas en startte er een kousenfabriek.

Verder terug in die familiegeschiedenis gaf haar weliswaar overtuigd liberale overgrootvader ooit, nog onderdak aan Daens toen die nergens meer mocht binnenkomen of kon spreken. Feit dat nog na te lezen valt in Boons Pieter Daens.

EEN GEËNGAGEERDE VADER

Die het voorbeeld gaf van een geëngageerd professional. Iemand met een avant-garde mentaliteit, een doorzetter, die als één van de eersten in Antwerpen het belang van confectie inzag en zich daar na de Tweede Wereldoorlog succesvol op richtte met confectie voor mannen. Met een sterk geloof in mensen ook: "Mensen moeten een kans krijgen".

Lag bij hem ook de basis van het over de grens gaan kijken? In elk geval was hij zelf, kind uit een gezin van vijftien kinderen, naar Parijs getrokken om er een opleiding tot meester-kleermaker te volgen.

EERSTE STUDIETIJD VAN MIDDELBAAR TOT HOGER ONDERWIJS

Voor mijn studies van maatschappelijk assistent stapte ik naar de katholieke school in Antwerpen, het Hoger Instituut voor Maatschappelijk werk (HIMW of d'Amerikalei). De keuze voor katholieke onderwijs lag wel niet voor de hand. Ik kwam van het Koninklijk Lyceum, maar was wel geëngageerd in de parochiale Chiro. Zij het dat ik daar voor de pastoor niet erg welkom was. Ik zat op dat atheneum tussen protestanten, joden en atheïsten en volgens hem had ik mij daardoor 'op het pad van de duivel' begeven.

Aanvankelijk koos ik voor de stedelijke school voor maatschappelijk werk (het SHISS), maar het intake interview met de robuuste directrice Van Dijk liep niet zo naar wens. "Je bent groot en struis, dat geeft je een natuurlijk overwicht over mensen. Dat zal helpen om hen te zeggen wat ze moeten doen!" Dat ik zo een prima maatschappelijk werkster zou worden schoot in het verkeerde keelgat:

Genoeg reden om naar het HIMW te stappen. De katholieke directrice Brugmans oogde dan wel ouderwets, maar ze vertelde wel zinniger dingen. En er was een ingangsexamen. Dat garandeerde in mijn ogen kwaliteit. Achteraf bekeken stelde dat eigenlijk wel niet zoveel voor.

Ik kon op de opleiding in 1951 kiezen tussen wat toen 'Nijverheid' heette en Maatschappelijk Werk. Ik koos voor Nijverheid in het tweede jaar "omdat dat het moeilijkste was". Op dat moment schakelde het onderwijs sociaal werk net over naar A1 en ik zat dus met een dubbel programma. Gevolg was dat ik vanuit het oude programma ook nog 'huishoudelijk werk'² in mijn pakket had. Tegelijk was er ook

¹ <http://kadoc.kuleuven.be/db/inv/536.pdf>

² Huishoudschool in dit soort opleiding was niet zo vreemd. En al een punt van bij de start in de eerste sociale opleiding ooit, die van A'dam in 1899. Waarom men dat belangrijk achtte? Voor de jonge dames van toen: om te beginnen konden zij, als

introdactie in het casework. Door wie weet ik dat niet meer zo goed... (In elk geval niet door Mary De Meulder, de latere docente casework in het HIMW, die gaf "Instellingen" in die tijd).

In 'Nijverheid' kreeg ik les van Julia van den Bruel die op mij een ongelooflijke indruk maakte. Dat was een grote madam zouden ze nu zeggen. En die kon met elan les geven!

En dan moesten we een stageplaats kiezen: het sociaal werk in het Leger was ingedeeld bij "Nijverheid". We hadden een bezoek gedaan aan de Sociale Dienst van het Leger³. Daar was een majoor, die sprak al van maatschappelijk werk en van Biestek die langsgekomen was in Brussel (1952?)⁴ om het casework te propageren. Dat leek dus een sociale dienst die avant-garde was. En dat was ook zo, reden om daar stage (1953) te lopen! Tijdens mijn stage werd ik ook betaald, een grote uitzondering! Dat betekende wel serieus werken, waardoor ik geen tijd had voor mijn eindwerk. Dat moest dan maar 's nachts.

EERSTE BAAN BIJ DE SOCIALE DIENST VAN HET LEGER

Na mijn afstuderen (1954) werd ik aangenomen op de Sociale Dienst van het leger in Antwerpen. In het hele leger waren er toen 54 maatschappelijk werkers waarvan 27 Vlamingen.

Na vier jaar praktijk selecteerden ze mij om in Brussel supervisie te gaan geven aan de Vlaamse werkers. Dat was dossiers lezen, samenvatting maken in het Frans, voor een commissie verschijnen. Het ging vaak om financiële tussenkomsten bij lagere militairen, een procedure vergelijkbaar met het OCMW. De maatschappelijk werker deed een 'sociaal onderzoek' en gaf advies aan de commissie. Ik zag dat die MW-ers alleen oog hadden voor de financiën. Zelf had ik ondertussen wel wat gelezen en het was duidelijk voor mij: wat ik deed was controle en geen supervisie! Ik verveelde mij. Ik leerde wel goed Frans van de hoofdmaatschappelijk werkster die geen woord Nederlands kende en mij waarschuwde voor een kolonel die een "coureur de jupon" was.

Om te vluchten uit de saaiheid leek het congres in Rapallo een uitkomst!! Daar wou ik naar toe. Het mocht van de kolonel.

In 1959 in Rapallo organiseerde l'Union Catholique Internationale de Service Social een congres met als thema "La formation pratique et la supervision dans le service social"⁵. Vlaamse deelnemers zijn: Mary De Meulder (HIMW Antwerpen), L.Goyvaerts, (SHISS Antwerpen*) Marie-Louise Marck (Sociale Dienst Justitie) en Liliane Trienpont (Sociale Dienst van het Leger). Rika Steyaert hield als congresvoorzitter de openingstoespraak.

Bijkomende informatie over Lily Goyvaerts verstrekt door Jacques Peeters ex-directeur SHISS – oud-student van Goyvaerts – aug.2014)

Bij het congres in Rapallo in 1959 was Lily Goyvaerts-Maziers effectief aanwezig.

Over haar lescarrière volgende aanvulling. Ze was als supervisor verbonden aan de "supervisoren-opleiding", ingericht door het Nationaal Centrum ter bevordering van het maatschappelijk werk in 1976.

HET CONGRES IN RAPALLO ALS KEERPUNT

burgermeisjes, alle etiquette leren die ze als degelijke dames nodig zouden hebben. Als latere werksters leek het een aangewezen kennisgebied met het oog op cliënten: 'sordige of slecht georganiseerde' vrouwen uit de lagere klasse, die na voorlichting hun huishouden op orde zouden brengen en zo (mee) de armoede buiten zouden houden.

En voor Liliane heeft dat ook nog zo gewerkt: het bracht haar de kennis bij om – eenmaal op het kabinet van Steyaert – medewerkers te leren, hoe iemand ontvangen diende te worden conform zijn of haar status...

³ De sociale dienst van Defensie Jaak Devisscher - <http://www.bruggegarnizoen.be/inhoudsocialedienst.html>

Het Leger, net zoals de ganse maatschappij, had tot WO II weinig aandacht voor de maatschappelijke problemen. Armoede en sociale onrechtvaardigheid waren nog dikwijls de harde realiteit.

Bij het begin van WO II, toen duizenden militairen in krijgsgevangenschap waren in Duitsland bleven hun gezinnen achter in soms grote armoede. Het was de aanzet binnen Defensie voor het opstarten van sociale voorzieningen.

Dat deze "sociale bureaus" ook wel eens plaatsen waren waar plannen gesmeed werden tegen de bezetter hoeft geen betoog.

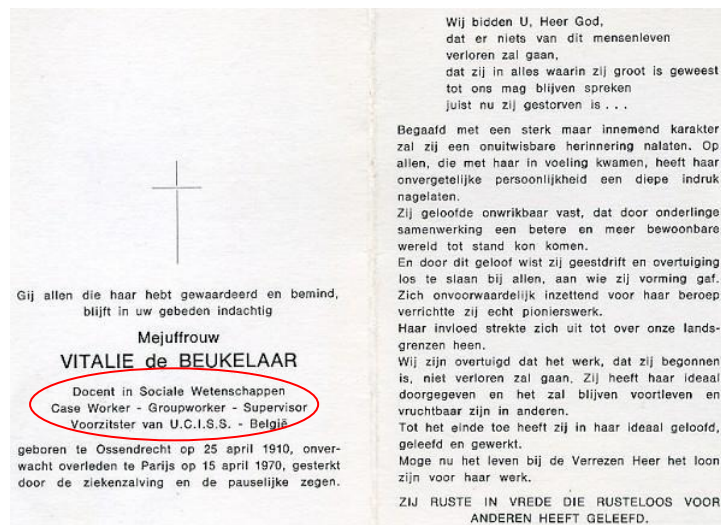
Na de oorlog werd de sociale dienst van het Leger geofficialiseerd als een dienst ten behoeve van de militairen maar ook voor de duizenden soldaat dienstplichtigen. Op 17 oktober 1944 werd een Sociale Dienst opgericht waarvan de statuten op O3 maart 1945 in Nr.357 van het Belgisch Staatsblad gepubliceerd werden. Die dienst heette aanvankelijk HIB (Hulp- en informatiebureau voor gezinnen van militairen).

⁴ Bedoeld is Father Felix Biestek s.j., één van de grote namen uit de casework literatuur. Zie The casework relationship nadien gepubliceerd in 1961 *The Casework Relationship*, London: Unwin University Books. Classic exploration with an opening chapter on the essence of the casework relationship and then a discussion of what Biestek sees as the seven principles of the casework relationship: individualization, purposeful expression of feelings, controlled emotional involvement, acceptance, non-judgemental attitude, client self-determination, confidentiality.

⁵ bron: Welzijnscahier 1, Identiteit van het maatschappelijk werk, BEMA, 1984: 9, zie http://www.steyaert.org/canonpdfs/BEMA_MATERIAAL.pdf

In Rapallo, congres van het internationaal katholieke sociaal werk, leerde ik nieuwe mensen kennen. Wie dan wel?

Niet Marie-Louise Marck, want die was van mijn jaar! Weliswaar was die heel wat ouder, maar toch van mijn jaar. Zij had eerder de 'Hogeschool voor vrouwen' gedaan. Via haar vader, Minister van Justitie, was ze toen aan de slag gegaan in de sociale dienst van de gevangenis. Een nieuwe minister besliste nadien dat alle sociale diensten van de gevangenis gediplomeerde maatschappelijk assistenten dienden te hebben. Dus moest Marie Louise terug naar de schoolbanken! Ze deed het tweede en derde jaar tegelijk en kwam zo in mijn klas terecht. Zo werden we vriendinnen⁶ Wel nieuw was de kennismaking met Vitalie de Beukelaar die mijn *roommate* werd in mijn barokke kamer op het kasteel waar we in Rapallo verbleven. Ze was eigenlijk nog religieuze⁷ maar bezig met uitreden en in een gevecht gewikkeld met haar orde om haar 'bruidschat' terug te krijgen! Vitalie studeerde op dat moment (1959) in Amerika in Boston, Massachusetts School of Social Work. Wij zijn hele nachten over dat maatschappelijk werk bezig geweest.

De Beukelaar was dus ooit voorzitter van de Belgische afdeling van de **Union Catholique Internationale des Services Sociaux**

In Rapallo leerde ik ook Cor Baltussen kennen, directrice van de voortgezette opleidingen uit Nijmegen.

PROFESSIONELE KWALITEIT VERHOGEN DOOR STUDIE

In 1960 ben ik dan naar Nijmegen gegaan voor de voortgezette opleiding Sociaal pedagogisch Werk, samen met Mary De Meulder, en twee van het leger o.a. Lucie Levecq (We gingen van vrijdagmiddag tot zaterdag). Na Nijmegen ben ik ook begonnen met het geven van methodiekles aan het Hoger instituut voor Maatschappelijk Werk te Antwerpen. Dat naast mijn baan bij het leger.

En hoe naar Amerika?

Ik had dat zo voor mezelf uitgemaakt, op grond van mijn ontmoetingen in Rapallo: eerst naar Nijmegen en daarna naar Amerika.

Maar hoe in de jaren zestig 100 000 frank (nu = 2 479 €) inschrijvingsgeld betalen?

Ondertussen was ik getrouwd en we beslisten toch om samen naar Amerika te gaan: ik zou les geven in talen en zo onze studies betalen.

Van het leger had ik uiteindelijk ook een beurs afgedwongen! "Al die militairen mogen naar Amerika om met raketten te leren schieten of weet ik wat, waarom zou ik dan niet mogen?" Maar ik was geen militair! Ook al had ik dan wel een uniform. Een officierstenuue nog wel, geen battle dress, een 'service dress'. Ik moest daarmee eens naar een plechtigheid (want dat was wanneer we dat aantrokken) en zat nadien met Betty Boone op een terras van de de Keizerlei in Antwerpen. En de mensen gingen zowaar rond ons staan om ons te bekijken.

Toch kwam die beurs er via een brief van de leidinggevende kolonel. " Aan Mevr. Nys (je was nog maar een dag getrouwd en ze veranderden in die tijd jouw naam: je was voortaan de vrouw van een man!) ik zal je betalen terwijl je in Amerika studeert, maar voor elke maand, moet je nadien drie

⁶ Met Dierix..., de Meulder en Marie Louise heb ik dan samen een oud-leerlingenbond opgezet.

⁷ Grijs kleed met een paarse sluier: Villers?

maand in de dienst blijven." Dat was een contract dat gekopieerd was van de dokters die vanuit het leger studeerden.

USA: PROMISED LAND VOOR SOCIAL WORK QUALIFICATION

Wij dus naar Amerika... We hadden wel aan tien universiteiten een aanvraag gedaan om te mogen studeren. Ook aan Boston, Massachusetts. Een paar weigerden ons omdat we een koppel waren. We werden uiteindelijk op drie universiteiten geaccepteerd. Maar we kozen voor New Orleans⁸. Dat was de warmste plek en zo hoefden we ook geen winterkleden te hebben. The School of Social Work was een zelfstandig departement, naast bijvoorbeeld de School of Law, met een eigen identiteit en eigen karakter, in dit geval een zakelijk.

Met Tulane hadden we eigenlijk wel geluk, want hun ranking was goed.

En we waren ook niet alleen in Tulane... Betty Boone was met ons mee. Vanaf mijn stage was ik met haar bevriend geraakt. Zij kon mee naar Amerika zonder financiële tussenkomst van het leger omdat ze van huis uit bemiddeld was. Met haar 49 jaar, wou zij zich ook verder ontwikkelen.⁹ Ik had er een maatje aan.

TULANE UNIVESTIY - NEW ORLEANS (USA) - 1966-1968

De Masteropleiding die ik volgde, veronderstelde ook praktijkwerk. We kregen twee dagen les en werkten drie dagen op de eigen praktijkunit van Tulane. De professoren van methodiek en supervisie begeleiden ons daar. Zij werkten permanent mee in de instelling, niet vies dus om hun handen vuil te maken! De unit was gericht op een kansarme omgeving, met 98% zwarte bevolking. Ik heb daar een formidabele ervaring gehad. De *area* was toen ook net getroffen door een hurricane¹⁰ en we moesten dan ook gaan kijken naar schade en wat de getroffen mensen nodig hadden, hoe het met hun gezondheid was enz.

Toen we als studenten terugkwamen in de groep had ik - tot mijn grote verbazing - de meest positieve reacties op mijn huisbezoeken. "How did you do that?!"

Louisiana is moeras en de huizen zijn op palen gebouwd. Je moet dan met een trap omhoog en dan kom je in zo'n patio, met een hor voor de deur. En als je aanklopte dan werd je niet binnengelaten maar moest je door dat gaas praten.

Waarom had ik meer succes bij mijn huisbezoeken? Mijn Amerikaanse medestudenten, meestal blanken - in mijn promotie waren er slechts drie zwarte studenten: één Afrikaan, Ben, mijn co-leader bij groepswork en nog een derde - waren veel gereserveerder tegenover de zwarte cliënten. Ik reageerde veel onbevangen!

Ik was dus vrij snel succesvol bij de cliënten. Zo had ik ook een cliënte, Josephine - I'll never forget her name - waarmee ik een heel proces heb doorgemaakt... Haar moeder was nog slaaf geweest... Ze had dus een hele geschiedenis achter de rug en ze kon alleen maar fonetisch schrijven. Op een bepaald moment heb ik haar aangezet om haar verhaal uit te schrijven zodat ik het dan in het Engels kon omzetten. Dat is uiteindelijk een televisieprogramma geworden, dat ik, jammer genoeg, nooit heb gezien want toen het werd uitgezonden waren wij al vertrokken.

Ik deed casework en family therapy en mijn man groupwork. Hij was heel goed, want hij kreeg zelfs een beurs van de universiteit!

Mijn basisitems, zoals voor iedereen waren *casework, groupwork, community work en social administration*. Daarnaast had ik nog family therapy en supervision.

Ik deed stage in een psychiatrisch ziekenhuis. De psychoanalytische benadering speelde daar een grote rol. Alle grote figuren¹¹ van mijn tijd waren psychoanalytisch geschoold. En ze zwaaiden met

---

⁸ <http://tulane.edu/socialwork/index.cfm>

⁹ Na haar studie is ze samen met Vitalie De Beukelaar methodiek en supervisie gaan geven in Parijs. Ze heeft, Franstalig opgevoed als ze was, ook nog supervisies gegeven in Namen. En ze heeft nog een voortgezette opleiding opgezet hier in Antwerpen. Ik heb daar gewerkt als supervisor en mijn man als lesgever. Dat was een totaal onafhankelijk project. Vitalie heeft daar eigen geld in gestoken, heeft geprobeerd die opleiding erkend te krijgen... Vitalie is dan gestorven (1970) en die opleiding is in elkaar gezakt.

Op een bepaald moment is de voortgezette opleiding Brussel begonnen (ook daar heb les gegeven en supervisie gedaan)

¹⁰ Hurricane Betsy (August 08-27, 1965) Betsy was a fast moving storm (22 mph forward speed) that made landfall at Grand Isle, LA on September 10, 1965. (...) Winds gusted to 125 mph in New Orleans with a storm surge that caused the worst flooding in decades. Winds reached 100 mph over most of southeast Louisiana and exceeded 60 mph as far inland as Monroe, LA. Offshore oil rigs, public utilities, and commercial boats all suffered severe damage. Loss of life from Betsy was a total of 81 persons, with 58 in the state of Louisiana. (...) When all of the damage in the USA was totaled, it came to more than \$1 billion in 1965 dollars, making Betsy the USA's first billion dollar hurricane.

¹¹ An Experiment in Teaching Social Casework, by **Pauline D. Lide** © 1959, Social Service Review. Lide was een eminent professor. Er is een beurs naar haar genoemd: **Pauline D. Lide Scholarship** Established in 1987 in memory of Dr. Pauline Durant Lide, professor emerita in the School of Social Work.

Hamilton, Hollis en vooral Perlman¹², die was onderwerp van examen. Perlman '*Social Casework: A Problem Solving Process*,' (1957) moesten we van buiten kennen. Maar dat was dan ook een heel goed boek, vond ik.

BACK FROM THE STATES - TERUG NAAR HET LEGER, KWESTIE VAN CONTRACT

Ik kwam terug in augustus (1968). Terug bij het leger, waar ondertussen een heleboel nieuwe directeurs gepasseerd waren. En voor de zittende bleek ik 'un problème' te zijn. Ik werd terug naar Antwerpen gezonden.

Ik moest in het leger blijven wegens het voordien overeengekomen contract. Ik deed het werk met de cliënten graag en ik moest ook opnieuw wat integreren in de Vlaamse leefomgeving. Na iets meer dan een half jaar heb ik, 'volgens goede legergeplogenheden' een nota geschreven voor de zoveelste nieuwe directeur.

Was het niet nodig om de nieuw geleerde methodieken hier toe te passen? Het leger had daar toch twee jaar in geïnvesteerd?! Ik mocht uiteindelijk casework stimuleren via supervisie. (...) Ik heb in het leger ongelooflijke toestanden meegemaakt. En ik was er strijdbaar! Een kolonel heeft mij ooit vergeleken met een Patton-tank. Niet bepaald flatterend voor een vrouw, maar ik las het in legertaal als een compliment en zei 'bedankt'.

Na twee jaar was dit eigenlijk heel succesvol geworden en mijn grootste professionele overwinning vond ik dat er officieren vroegen om bij mij in supervisie te komen.

Ondertussen ging ik dan ook voor de voortgezette opleiding in Nijmegen superviseren. Dat heb ik zo'n twintig jaar volgehouden. Hier heb ik ontzettend veel professionele voldoening uit gehaald.

ADVISEUR OP HET KABINET RIKA STEYAERT, Gezin en Welzijnszorg

Het supervisieproject in het leger liep ondertussen ook. Het vlotte... Maar ik wou ook iets anders, dat wist mijn chef. Zijn echtgenote was privé-secretaris van Rika Steyaert. Steyaert zocht als beginnend staatssecretaris voor Welzijn, geschikte mensen voor haar kabinet! Zo gaan die dingen soms... En ik werd opgebeld.

Het omgeving was ook op mij gebotst via Lily Boeykens.

http://www.rosadoc.be/pdf/lily_boeykens.pdf

Ik had nl. met haar mee onderzoek gedaan naar de problematiek van mishandelde vrouwen en met haar ook mijn eerste persconferentie ooit, beleefd. Kortom, ze kende mij en had mij gesignaleerd. Het was het kabinet van Vanden Boeynants (regering VDB II 20 oktober - 1978 - 3 april 1979) dat mij opbelde. Steyaert was toen staatssecretaris voor de Nederlandstalige Gemeenschap.

Het enige contact dat ik met Steyaert na Rapallo nog had was om haar steun te vragen voor de studie in Amerika. Ik kreeg toen effectief ook een heel kleine bijdrage vanuit de internationale katholieke organisatie voor sociaal werk.

Het interview met Steyaert liep uit op: Waarvoor zou je jou willen engageren op mijn kabinet? En mijn antwoord ging in de zin van "Wat ik mis in het beleid is dat het aansluit bij de realiteit van mensen!" Ik werd adviseur (oktober 1979)

Al die materies van maatschappelijk werk zaten toen verdeeld over alle ministeries en het was de bedoeling dat we een Vlaams welzijnsbeleid zouden gaan maken. Mijn opdracht was het de eerste twee jaar om al die stukjes te gaan zoeken en in kaart te brengen. Daarnaast kreeg ik de Centra voor Maatschappelijk werk, de Centra voor Levens- en Gezinsvragen (toen nog pre- en postmatrimoniale

---

¹² <http://www.naswfoundation.org/pioneers/p/perlman.html>

zorg¹³) de Gezinshulp met het oog op beleidsvoorbereidend werk. Dat was mijn eerste opdracht van de kabinetchef.

Twee maand op het kabinet en ik kon naar de budgetcommissie om voor die gezinshulp 60 miljoen binnen te halen.

Maar die gezinszorg groeide in die tijd ook steeds maar breder uit en als minister had je daar geen vat op! Daarom hebben we het concept 'urencontingent' uitgevonden, dat trouwens nog steeds wordt toegepast. Instellingen moesten kunnen duidelijk maken waarom hun uurcontingent onvoldoende was om uitbreiding te krijgen.

Latere ministers hebben de afzonderlijke diensten laten fusioneren in Centra voor Maatschappelijk werk.

Maar dit was de eerste keer dat al die domeinen, ook de jeugdbescherming, onder één beleidsnoemer werden gebracht.

Ik heb op dat kabinet ongelooflijke ervaringen gehad. Je moet er keihard werken, schreef 's nachts speeches... Je kunt accenten leggen:

Zo vond ik dat er in het maatschappelijk werk te weinig zakelijkheid was. Dat hebben ze mij in het begin vanuit het werkveld wel kwalijk genomen. Maar dat aspect ging terug op mijn verblijf in Amerika. Dat efficiënt en zakelijk werken had ik geleerd en tot een eigen motto gemaakt. Al vind ik dat ze nu wel overdrijven met de zakelijkheid! De balans is naar de andere kant geslagen... maar ik sta er niet meer alle dagen in.

Op het kabinet heb ik zo'n tien jaar gewerkt, tot ik op K&G begonnen ben.

En ja, in zo'n setting formuleert de minister bepaalde gebieden waar je iets moet aan doen! Zegt de minister: 'Maak eens een ontwerp'. Je werkt daar hard aan.. Je doet consultaties, probeert zo'n ontwerp realistisch en stevig te maken en je gaat naar de minister. De minister ziet dan een aantal elementen - Steyaert was een echte perfectioniste - Je werkt daar weer wat aan... Dat komt op de staf van het kabinet. De kabinetchef reageert... Op den duur ben je zes/zeven maand verder... En de minister zegt: "Ik ga ermee naar de Executieve (nu de (Vlaamse) regering). Die regering delegeert dat naar een werkgroep en dan begint het politieke spel (waar ik niets van kende: voor mij is integriteit, integriteit. Dat is blijkbaar niet voor iedereen zo...).

Zo ben je ondertussen meer dan een jaar bezig.

Dat is ellendig, maar toch heb ik een paar dingen kunnen afronden: m.n. de CAW geschiedenis en de stroomlijning van gezins- en bejaardenzorg.

Dat dingen té lang duurden, dat was een denkfout die ik vaker maakte: zo'n processen kosten tijd! Met heel hard werken kan je op één legislatuur iets klaar krijgen, maar geen reeksen dossiers!

En ...

Rika heeft nooit mijn partijkaart gevraagd, nooit. Ik was wel CVP-lid toen ik nog op de Sociale Dienst van het leger werkte.

Ik ben ondervoorzitter van CAW De Terp - <http://www.cawdeterp.be/>

- . Wivina, was dat denk ik, die wou dat er drie CAW's kwamen in Antwerpen. Ik heb gelobbyt dat er vier kwamen. Uiteindelijk zijn het er toch drie geworden. Met 13 vzw's en als voorzitter van 'Het Centrum' ben ik dan in het CAW gestapt, niet als voorzitter, want je kunt niet alles. Ik zat toen nog bij K&G, ik wat voorzitter van het OCMW in Edegem: "Je kunt niet alles er zijn grenzen!". Ben wel (en nog steeds) ondervoorzitter naast Johan Martens. *(ten tijde van het interview in 2010. Ondertussen is het CAW De Terp opgegaan in CAW Antwerpen W.V.)*

---

¹³ **De eerste wetgeving uit 1970 spreekt** nog niet over CLG's maar **over centra voor prematrimoniale, matrimoniale en gezinsconsultaties (PMG's)**. De wetgeving is gevoelig aangepast door een nieuw KB op 11 maart 1974. Hierbij wordt de financiering gewijzigd en verbeterd. Vóór 1974 gebeurde de financiering via een jaarlijkse vaste subsidie via een schijvensysteem van consultatie-uren en een subsidie per uur niet-medische consultatie. In 1974 wordt dit systeem uitgebreid met een jaarlijkse subsidie voor uitrustingskosten, een tussenkomst in de brutoloonkosten van de maatschappelijk assistenten en een subsidie per gemeenschappelijke vergadering. Deze regeling leidt er in de praktijk toe dat de werking van CLG's volledig gesubsidieerd wordt. Het KB van 6 juli 1976 behoudt deze subsidieregeling.

Het besluit van de Vlaamse Executieve van 11 **september 1985 verandert de naam van de PMG in: centra voor levens- en gezinsvragen**. De taak en de opdrachten worden met dit besluit gevoelig uitgebreid. Waar in het KB van 1976 nog sprake is van 'geïndividualiseerde actie' (art. 2) spreekt het besluit van 1985 over uitvoering van opdrachten 'langsheen een individuele, een gezins- of een groepsbenadering, onder de vorm van **voorlichting, advies, begeleiding of vorming**' (art. 2). Bovendien is er nu sprake van het vervullen van **vier opdrachten**, daar waar dit oorspronkelijk minstens 1 (uit een lijst van 3) was. De vier opdrachten zijn: **(1) personen, gezinnen en groepen begeleiden die te maken hebben met relatie-, communicatie- en seksuele moeilijkheden; (2) voorlichting en begeleiding verstrekken inzake geboortenregeling, anticonceptie alsook desgevallend de gepaste anticonceptiva ter beschikking stellen; (3) vrouwen die zich omwille van hun zwangerschap in een noodsituatie bevinden, opvangen en begeleiden; (4) inlichtingen en zondig advies verstrekken inzake grondbegrippen van het personen- en familerecht.** (bron: Jan Steyaert, In de ban van het getal)

AANVULLEND

Op de eerste **Vlaamse** conferentie Maatschappelijk Werk, 27 april 1984¹⁴, sprak mevrouw Trienpont namens de minister een slotwoord. In haar tussenkomst signaleert ze het ontbreken van de hulpvragers aan de gesprekstafel. "...opleidingsinstituten moeten aansluiting geven op de reële noden en behoeften waarmee de hulpvrager kampt (...) instellingen moeten zich kunnen inspireren en vernieuwen via de opleidingsinstituten en niet het gevoel krijgen dat zij een andere wereld betreden wanneer ze opleidingsinstituten contacteren."

Het betrekken van hulpvragers in instellingen kan via het doen van effectonderzoek. Stilzwijgend geeft ze hiermee een signaal dat opleidingsinstituten modellen voor dit soort evaluatieonderzoek zouden kunnen aanreiken. Dat ze dit ook via hun onderwijs aan hun studenten zouden aanreiken als een essentieel onderdeel van hun professioneel functioneren (WV)

Een tweede punt waar ze op hamert is het oog hebben voor 'kansarmen, de vierde wereld, wijzend op hoe generaties lang bepaalde mensen in de hulpverlening terug keren. Ze pleit daarbij:

- niet voor het uittekenen van een zoveelste interventiemodel, maar voor ontmoeting van mens tot mens.¹⁵
- voor samenwerking tussen instellingen met een oproep naar de toenmalige Provinciale Welzijnscomités;
- aandacht voor de structurele aspecten.

Voor het maatschappelijk werk heeft ze verder als boodschap:

- verstaanbare taal spreken en oor hebben voor andere disciplines;
- kritiek leveren op het beleid is al te snel gericht op het centrale beleid. Moet men niet eerst naar de eigen instelling kijken? Werkers hebben vaker het gevoel dat ze de spanning tussen hun cliënten en hun instelling alleen moeten overbruggen. Als de instellingen meer oog zou hebben voor het inschakelen van de hulpvragers bij evaluatie van hun werking zouden zijzelf actief die spanning mee kunnen helpen hanteren!
- heb oog voor de vrijwilligers en zelfhulporganisaties. Voedt ze met methoden!

TERUGBLIK

Wat ik doorheen al die stappen geleerd heb is wat vanuit Amerika is blijven hangen: casework, groupwork, community work: overall staat die individuele mens centraal, het gaat om zijn welzijnsontplooiing en die methodieken hebben eigenlijk altijd dat op het oog. Het gaat telkens enkel om een andere invalshoek. Die drie zijn complementair aan elkaar en dat hebben ze hier tot nu toe nog altijd onvoldoende begrepen. Ze hebben die methodieken teveel als zelfstandige entiteiten ontwikkeld.

De Terp bestaat nu tien jaar en nu gaat er voor het eerst samenwerking, verbinding gemaakt worden. Ik vind dat dit hier niet juist gegroeid is... men maakt geen verbindingen... dat vind ik heel erg.

Het sociaal werk is daarmee teveel versplinterd, we verliezen er onze energie mee.

Ik heb altijd geprobeerd hieraan te werken... ook in het OCMW in Edegem. Ben er twee mandaten voorzitter geweest: heb er groepswork binnengebracht.

En hier in het OCMW heeft diezelfde denkfout van het kabinet mij achtervolgd: dingen gingen traag! Ik vond dat men daar niet methodisch en niet professioneel genoeg werkte. Ik wou dat veranderen: samen met een verpleegkundige in de Raad en nog iemand hebben we een project uitgezet... Maar, de maatschappelijk werkers weigerden. Heb het dan verder klaargekregen met het benoemen van een hoofdmaatschappelijk werkster die beter gevormd was. En na 12 jaar voorzitterschap en mijn gehamer op groepswork bvb. komt het er nu van.

In Amerika, daar zijn ze misschien te snel... maar hier... In Amerika zeggen ze: we hebben research gedaan en hoe kunnen we het nu toepassen... dan moeten we dat overboord gooien en dat erin brengen... Wij kijken de kat uit de boom tot het voorbij is...

We maken het ook té complex. Toen Gaston Geens de Vlaamse regering ging leiden zij hij: "wij moeten het beter doen dan de federale, doorzichtiger..." "Wel, na dertig jaar: het is nog nooit zo ondoorzichtig en complex geweest!!! Ik vind dit verschrikkelijk. Dat is de reden waarom ik nog politiek actief wil zijn om daar waar ik het kan te bepleiten dat dingen eenvoudiger worden gemaakt.

Een moeilijkheid is vaak ook dat wie leiding moet geven aan de maatschappelijk werkers ook vaak geen maatschappelijk werker is en de professie dus onvoldoende kent.

¹⁴ gemeenschappelijk georganiseerd door het Vlaams Komitee voor Maatschappelijk werk en Sociaal welzijn en BeMa, de toenmalige beroepsvereniging voor maatschappelijk assistenten. Voor het verslag hiervan zie in het kader van de canon sociaal werk: http://www.stevaert.org/canonpdfs/BEMA_MATERIAAL.pdf

¹⁵ Trienpont tekent hier verzet aan tegen een té ver doorgedreven sociaal werk technologie. In het begin van de 21ste eeuw is dat in onze contreien benoemd geraakt als 'presentiebenadering' (zie Andries Baart <http://www.presentie.nl/site/>)

Directiecarrière bij Kind & Gezin (vanaf 1985)

Na mijn tijd op het kabinet werd ik benoemd tot vormingsdirecteur bij Kind & Gezin. Dat betekende de verantwoordelijkheid voor de professionele ontwikkeling van elfhonderd sociaal verpleegkundigen, gespreid over geheel Vlaanderen.

Ook dat was, net als op het kabinet, een scharniermoment in het Vlaamse welzijnsgebied.

Bij de start stootte ik op een nog strakke hiërarchische cultuur. Een uitdaging die ik krachtig moest aanpakken. Onderliggend speelde ook nog het wantrouwen van de sociaal verpleegkundigen die vreesden dat hun rol zou worden overgenomen door sociaal werkers, nu er iemand met dit soort achtergrond aan het roer kwam!

Lescarrière

Het belangrijkste deel daarvan vulde ik in als supervisor aan het Katholiek Instituut voor voortgezette sociaal-pedagogische opleidingen te Nijmegen. Dat deed ik zo'n twintig jaar!

In Antwerpen gaf ik in service training en supervisie (± 10 jaar) aan het Joods sociaal centrum.

Ik heb ook supervisie gegeven en methodiek in de sociale scholen in (de katholieke scholen van Brussel en Kortrijk (interim). In Antwerpen gaf ik alleen supervisie bij een of ander probleem.